Ч. 131. Чернівці, субота дня 15. (27.) червня 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину" виносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ
щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.
Редакция і Адміністрация „Буковини" находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)
Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надіcланім" по 10 кр. від стрічки.

Руска читаюча громада.

(Причинки до пізнаня Русинів).

III.

Др. Іван Франко на питанє, як стоїть дїло з нашою лїтературою і наукою в Галичинї, відповів в „Зорі" з 1893 року ст. 36 так: „Глянувши зверха здавалось би: що ж, нїчого собі. На нашій мові виходить тілько то часописий, друкує ся стілько то книжок, подаєсь науку із тілько то катедр унїверситетских; руске житє національне і товариске купить ся у стількох то товариствах і інституциях, проявляє ся в вічах і зборах, в аґітациї і житю партийнім. Значить — чого-ж іще більше? А тимчасом приглянувши ся близше сему всему, бачимо на днї дуже сумне явище, бачимо велику духову безплодність — Sterilität, як каже Нїмець, велику неспроможність до дїйсного проґраму, брак творчости, брак сьвіжих думок, брак нераз віри в себе самих і в своє дїло. Апатия, оспалість і сердечне привязанє до всего, що називає ся традициєю і шаблоном, формулою; несьміліcть і невмілість шукати нових доріг і проявляти свою індівідуальність справдї самостійно і повно, якась невилїчима половинність думок і путя, дуже часто маскована дешевим скептицизмом перед часом дозрілої дитини. Що воно значить і відкіля у нас бере ся? Та поки стрібуємо дійти до відповіди на се питане, зупинімо ся на хвильку при диягнозї: чи справдї вона вірна? Чи дїйсно так у нас є?

У відповіди на се питанє в значній части виручила мене гарна статя д. М-я п. з. „Нема гроший". Там було показано на драстичних примірах нутро тої лїтературно-наукової галицко-рускої фабрики, котра на зверха ще сяк-так презентує ся. Там було показано, як гал.-рускі видавництва борють ся з дефіцітами, книжки лежать нерозпродані, автори мусять тратити свої сили на роботу, далеку від усего круга їх думок і інтересів — для насущного хлїба, товариства ледво веґетують, а про ширший розвій своєї дїяльности і думати не можуть, специяльно майже в нїякій галузи знаня і працї духової не виробляють ся за новими явищами в сьвітї думок і науки слїдити нїкому, через що всї ми і в лїтературі і в науцї і в полїтицї еклектики, живемо зернками случайно нахапаними з ріжних боків...

До сих сумних та правдивих і пожиточних обсерваций д. М—ея (пізнати лихо значить інколи — бути на дорозї до его вилїченя) додам ще одну, може найважнїйшу: *нема орґанізациї наукової і лїтературної працї.* (Треба — по думцї д. Франка — завести що-місячні зборі науково-лїтературні з відчитами і дискусиями, для постійної обміни думок і взаїмної провірки здобутих результатів. Щось такого на поли науки вже маємо в товаристві ім. Шевченка).

Отсе два голоси (Павлика і Франка) про наше лїтературне дїло. Як бачимо з того, і в статї „Нема гроший" і в замітках дд. Павлика і Франка зібрано богато докорів і галицким письменникам і галицкій читаючій публицї. Що про се думають тї неславлені галицкі письменники, годї було дізнати ся: вони мабуть, як той козак в піснї, все знають, а мовчать; але що нїхто з читачів, котрим закинено зовсїм негарні прикмети, не реплїкував на ті закиди, се вже не знати, як собі вияснити, чи з латиньска: Qui tacet, consentire videtur, чи з руска: „Говори Климе, най твоє не гине, а моя хата з краю". Досить, що більше нїхто про се не відозвав ся і поради нїякої не дав. Аж ледви тепер дир. Борковский відізвав ся, щоби взяти публику в оборону.

Годить ся ще послухати, що думає д. Ол. Кониський про долю українских письменників. У своїх замітках з подорожи по Українї він писав так (гл. „Зоря" 1893 ст. 314): „На зборах товариства ім. Шевченка, здаєть ся, д. Маковей натякнув на ростич між нашими письменниками а публикою, а ще більше між ними самими. Щире спасибіг ему за се. Давно вже час

---

26)

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

Він відгорнув бистрим рухом волосе з чола і розсьміяв ся добре менї знаним лиховістним сьміхом. „Знаєте, що?" сказав. „Зробіть менї ту ласку і скажіть, кого ви тепер любите, коли вже не любите мене!"

Я підняла голову і глянула на него довгим щирим поглядом. „Я нїкого не любила, Орядин, крім вас, нїкого иньшого в сьвітї. Коли то, що жиє тепер в моїм серцю, можна назвати любовю до мужчини, то на ту любов маєте ви одні право, однак мої чувства належать ще і до якогось иньшого сьвіта, сьвіта, котрого я ще не знаю, лише істнованє его відчуваю, про него мрію. Описати вам его докладно я не в силї, але бажаю его пізнати і в нїм жити. Коли-б се навіть мав бути сьвіт терпіня, то я й на него згоджу ся!"

„Се цїкаво!" сказав він. „Я переконую ся, що у вас нема змислу для дїйсности. Когось любити і не послухати голосу серця, не ущасливити самої себе і иньших, сего я не розумію. Куди горнуть ся ваші думки, до чого клоните ся ви, чого виглядаєте ще в житю? Отсе ненаситнє щось у вас — отсе ненавиджу я у вас, задавив би то одним рухом, щоб не виступало більше проти вашого власного щастя, щоб не росло, щоби замовкло на віки і піддало ся звичайним житевим законам! Всї прочі ваші закиди проти сего — то дитиньство!"

Я дивила ся на него широко отвореними очима.

„Як ви казали, Орядин, що в мене нема „змислу для дїйсности"?"

„Нема, анї одної іскорки н ма!"

„То я була би вам в житю лише тягарем і ми не годились би анї в наших бажанях, анї в наших змаганях! Коли так, то лучше нам розійти ся!"

„Тїште ся!"

„Я не тїшу ся. Менї жаль, що ви мене не розумієте: я хочу ще жити иньшим житєм, як доси. Нї, ви не розумієте того, хто хоче бути цїлковито чоловіком. Коли раз освободжу ся від всего того, що пригнїтало і путало мене ту, тодї стане для мене кождий день — днем празничним. Я вже тепер відчуваю роскіш такого житя!"

„Ага! житя товаришки старої дами!" закинув злобно і викривив зґірдливо уста. Ледви споглядав на мене, лише колись не колись кидав на мене поглядом лютим і насьмішливим, мов би хотів мене бити.

„Вам се може сьмішно", відповіла я, зранена глубоко остротою его глуму, „однак в моїй души намулило ся стілько, наболїло так, що чую, що виздоровію і подужаю зовсїм, коли вирву ся раз з сеї невольничої загороди на свободу. Чи я буду щаслива, чи нї, не знаю, але нехай пожию хоть короткий час після своєї вдачі! Нехай не корчу ся, не таю ся з своїми думками, не чую день в день, що я тягар, — а вже то само вигладить мій ум, спростує мою похилену гордість, осьмілить мою силу і збудить довірє до себе самої!"

„Коли так, то я буденного щастя не зазнаю!" закинув знов.

„Не кажіть так, я лиш не хочу взагалї так скоро якого небудь „закінченя" в своїм молодім житю. В мене ще так далеко до „полудня": нехай натїшу ся красою житя!"

Він розсьміяв ся. „Висший чоловік ще не найшов ся," — сказав і глянув на мене зґірдливо.

„Я не ожидаю его і не йду его шукати, хоть я і переконана, що він з'явить ся і між нами. Не всї перестали вірити в будучність і не у всїх завмерла віра в великість людскої вдачі, — він надійде!"

„Тодї і вибє година вашого щастя!"

„Тодї вибє година „полудня" для нашого народу."

„А я з'явлю ся тодї і побажаю вам щастя!" говорив з лютостию. „Нї, я побажаю вам вже его тепер!" Він ухопив з роздражненєм мою руку і стиснув єї так сильно, що я з болю аж зойкнула: опісля верг єї від себе.

„Я би міг вас задавити!" говорив далї. „Ви мабуть і не сьвідомі того, якого болю задали ви менї тепер!"

„Успокійте ся! Чому не хочете мене розу-

нам зауважити на сей гріх. Доля українського письменника така тяжка і сумна, що трудно менї виобразити собі що-будь сумнїйше і скорботнїйше за неї! Скоро український письменник вийшов, так мовити, з „пелюшок“, скоро наіменння его з'явило ся в друку, — з того самого часу вже й довіки він немов недолїток той перебувати ме під „опікою“. Вона буває більша, чи меньша, а вже щоб зовсїм еї не було, так годї про се й думати, — отут і причина великої сили псевдонїмів в нашому письменьстві. Та се ще нїчого. Зауважте на відносини публики до українського письменника: яке-б нещасте не впало на его, нехай він пропадає з голоду, холоду — публицї про те байдуже!... На доказ згадаймо сумні факти з житя Кузьменка, Кулика, Свидницького, Новицького і т. и. і т. и. Чи хто підтримав, хоч би морально, в тяжку годину житя? Така байдужність, одначе, не таке ще велике лихо, як ростич і спільне „саможерство“ (се не моє слово) між письменниками: придавить яке нещасте письменника — сторонний чоловік прийде повз его мовчки, а йти ме свій брат письменник, так ще й „беревном“ притисне! Звістно, можна вказати факти і супротилежних відносин декого з публики до письменників, *але то будуть факти поодинокі*, то роскішні квітки серед пустого буряну“...

Отсе важний голос нашого ветерана-письменника. І він докоряє українській публицї. Який же висновок з усїх тих обсервацийи чи дияґноз? Мабуть же не иньший, як тільки такий, що нашим письменникам треба з'орґанїзувати ся у сьвідому громаду і виховати публику. Иньшої ради нема. Чи можлива яка орґанїзация? Чи може бути який хосен з неї? Один старший письменник галицкий писав нам раз о тїй справі приватно так: „Справа розвою українскої лїтератури залежить взагалї від розвою України — економічного, полїтичного й культурного. Поки-що нї для кого, нї кому, нї о чім і нї про що писати (взявши всю Україну). Звістно, сьвідомість своїх задач у наших писателїв значила би тут богато; тілько-ж, на лихо, спільність межи всїми укр. писателями може бути хіба тілько формальна, бо змістом і тенденциями вони ріжнять ся і мусять ріжнити ся. Нїхто у нас не може посьвятити ся самій лїтературі так, щоби не тикати й полїтичних і т. и. справ та не горячити ся. Тепер не можлива така відірвана від житя лїтература навіть на чисто-науковім полї; на драматичнім тим паче... а так само не може бути повної згоди і на полї популярної лїтератури.“

Подаємо і сї замітки, щоб дати більше материялу до роздумуваня. Замітки песимістичні, з котрих виходить, що хоч „спільність“ могла би бути тілько формальна, то все-ж таки могла би бути, а сьвідомість своїх задач у письменників значила би богато. Факт є, що мимо ріжних пересьвідчень нїмецкі письменники і публїцисти, а навіть польскі згідно заложили собі товариство, з'їздять ся разом на наради і дбають про себе, *приневолюють публику інтересувати ся ними* і т. п. А у нас таке не може бути, бодай в мінїятурі? Чи нам не придали би ся також фонди на спомаганя лїтератів в потребі, на видавництва і т. п.? Але се само не прийде, треба про все подбати.

Щоби над такими справами порадити ся, повстав в р. 1894 (підчас львівскої вистави) проєкт, щоби з'їхали ся наші письменники і бодай пізнали ся особисто та обміняли ся думками. З'їзд такий у нас др. Франко уважав (в Житю і Слові) може й більше потрібним, нїж у Поляків, і був певний, що хоч би й як скромно він випав, був би дуже пожиточний. Але українські письменники не могли приїхати, а галицкі та буковиньскі, кромі двох-трьох, і не обізвали ся. Цїлий проєкт остав ся побожною мрією по нинїшний день. Преславне руске: „Най буде, як бувало“ не стратило й в сїй справі своєї давної ваги.“

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 26-го червня 1896.

Новий плян науки рускої мови для шкіл середних на Буковинї, що его уложила бук. краєва рада шкільна на внесенє проф. Єр. Пігуляка через дотичну комісию, одобрило мінїстерство просьвіти й розпорядило, щоби після него учено вже з початком року шкільного 1896/7.

Товариство „Просьвіта“ у Львові повідомляє свої читальнї в борщівскім повітї, що сими днями прибуде туди вандрівний учитель господарства п. Король для провіреня дїяльности читалень і науки господарства.

Про фестин „Товариства руских женщин“ в Перемишли пишуть, що товариство поробило всякі заходи, аби перемискі Русини могли забавити ся добре. Фестин буде сполучений з фантовою льотериєю, а фантів вже тепер є дуже богато. Цїла замкова гора буде відповідно прикрашена, там буде кілька павільонів і кіосків, а рускі панни в народних строях будуть занятї при буфетах. В часї фестину будуть грати дві музики військові. По фестинї відбуде ся в театральній сали концерт „Перемиского Бояна“. Як бачимо, заходи жіночого товариства заповідають справдї гарний фестин, тож повинні перемискі і дооколичні Русини численним прибутєм причинити ся до того, аби фестин удав ся красно і товариство руских женщин осягнуло свою цїль.

Справа дубляньска. Недавно доносили ми, що студенти висшої рільничої школи в Дублянах застрайкували і удали ся до краєвого маршалка галицкого ґр. Станїслава Баденїого. Тепер они подали за его призволом галицкому видїлови краєвому свій мемориял, в котрім наведено слїдуючі жаданя: 1) Орґанїчне получене інтернату зі школою має бути знесене, так щоби студенти могли свобідно вибирати мешканя в будинку заведеня або також в приватних домах в Дублянах. 2) Знесенє мундурів шкільних тепер обовязуючих в заведеню. 3) Автономія в домі заведеня, опираюча ся на тім, що функциї настоятеля заведеня повнив би один з студентів, вибраний товаришами, з евентуальним доданем помічників, вибираних також зпоміж студентів. В тім случаю повнячий функцию господаря творив би разом з помічниками орґан, завідуючий всїми справами інтернату і відповідаючий перед колеґією професорів.

Новий нунций у Відни. На недавнім консистори іменував папа віденьского нунция архиєпископа Аґліардїого кардиналом, а на его місце

міти?“ просила я, а слези так і тиснули ся до очий. „То ви раните моє серце, перше тим, що рвете ся на шлях, котрий не повів би вас до щастя, а друге тим, що не хочете мене розуміти! Нї, ви мене не розумієте, не бачите, як роздираєте моє серце!“

„Того я хочу. Ми вже не маємо з собою нїчо спільного!“

„О, маємо! Успокійте мене!“

„Нї!“

Він відвернув ся.

„Орядин!“

Він станув.

„Чому не хочете запанувати над собою? Я-ж хочу і вашого і свого добра!“

„У вас є ще будучність!“ відповів глумливо.

„Не відходїть з таким серцем!“ просила я, простягаючи до него руки.

„Моє полуднє тепер!“

„Се не може бути!“

„Коли нї, то оно для мене не настане вже нїколи!“ І обернувшись, пішов.

„Орядин, подумайте!“

Чи чув він мої слова? О Боже, чи зачув ще? Відходячи, сьміяв ся лихим, морозячим сьміхом...

. . . .

Немов не та сама, кинулась я знов в траву. Жарке сьвітло сонця ллялось на мою голову. Пчоли і комахи бренїли і миготїли у воздусї, раювали в золотім сяєві; десь не десь зашелестїло в траві, засичав зелений коник польний, підскочив, і потонув знов між листем, зник з очий. Зелено-золотиста ящірочка виховзнула ся безшелестно зпід каменя, вигріваючись на сонцю, розглядаючись і прислухуючись осторожно найменьшому шелестови, готова, в кождій хвилї блискавкою зникнути кудись. Впрочім тишина. Тихий, лагідний спокій.

Спокій? Чи отсе не крутив ся зо мною цїлий сьвіт? Не филювало все, мов розбурхані филї, не кипіло якоюсь лютостю, роздражненем? Прогнївав ся на віки, прогнївав ся, а любив! І в чім моя провина? В тім, що я бажала ему красшої долї, а собі хоч не богато свобідних днїв, заким подала би ему руку? Я плакала, і плачучи пристрастним плачем, думала неустанно про него. Се не були слези жалю, що котили ся з моїх очий, се були радше слези якогось несподїваного переполоху, що обгорнув мене, як те дитя, що перепудить ся бігом розсвавоеного коня або чимсь подібним тай розплаче ся!

„Моє полуднє тепер!“ мовив з гордою впертостию. „Тепер!“ Що се менї за полуднє, коли він нї свобідний нї сильний! Яке то полуднє! Бо в моїм житю ще поранок, на-пів мракою сповитий, і я жду ще на сонце, що має зійти і розяснити прочі днї мого житя.

Отже любив! однак чому поводив ся нераз так, мов би між нами не було й споминки сеї одної прегарної хвилини, що остала ся менї ще й доси окрасою смутних днїв? А нинї розлюбив ся на смерть... Я розсьміяла ся нараз півголосом і була задоволена, що дожила того, що... любив. Ух, який був лютий! який був гарний в тїй хвилї, саме в тїй, коли відходив, відвертаючись від мене гордо, коли я даремно простягала руки і просила, щоб успокоїв ся! Він: нї! Єй Богу, тою одною хвилиною з'єднав собі мене більше, нїж цїлим своїм попереднім поступованем, я майже набрала довіря до него. Однак ми покінчили вже на віки з собою. Що-ж, він не зрозумів мене, а я... я не могла тепер вийти за него; коли стане з часом міцнїйшим... може тодї... впрочім хто винен, що ми розстали ся мов вороги?

*

Нїмецкий „пророк“ Фр. Ніцше так питає ся десь в однім із своїх творів:

Т в о я в а р т і с т ь: „Чи ти правдивий? Чи лише актор? Заступник? Чи само заступлене? А вкінци ти може наслїдуючий актор?“

В і д н о с и н и д о л ю д с к о с т и: „Чи хочеш іти разом? Чи іти вперед? Чи для себе іти? Треба знати, чого хоче ся і по що.“

Думаючи над Орядином, задумую ся мимоволї над сими словами.

*

Орядин поїхав на село, однак має віди їхати до Ч., де хоче від тепер пробувати і складати іспити. Панна Мария просила мене доносити їй все, що за него вчую; она его дуже любить. Я мусїла їй те приречи, хоть я переконана, що ледви чи стріну его раз або два на рік,

іменовано нунцием Емідія Таліяні, удітора при т. зв. роті в Римі. Таліяні родив ся 1838 р., був придїлений до нунций в Парижи і Монахові, а 1885 став удітором у Римі. На тім самім консистори іменовано его архиепископом. Як доносять, перебере нунций Таліяні свою нову посаду в короткім часї.

Лихварі. Сими днями відбула ся в Коломиї перед судом присяжних триднева розправа против звістного в цїлій околици лихваря і обманця Юди Розенгека з Печенїжина. Резенґек зачав свою практику від покутного писарства, а познакомивши ся в той спосіб з законними приписами і охрестними селянами, вносив через многі лїта позви до суду против лежачих мас спадкових померших селян о вигадані претенсиї, котрі в той спосіб вигравав, що прибирав собі фальшивих сьвідків і сам складав часто присяги. Пізнїйше Розенгек фальшував векслї, або заплачені векслї переносив позорно на свою жінку і позивав до суду. В той спосіб Розенґек в короткім часї доробив ся великаньского маетку. Селяни, налякані Розенгеком, бояли ся з ним знакомитись і звичайно перед смертию кликали сьвідків, перед котрими на смертельній постели кляли ся, що Юдку Розенгека не знають і з ним нїякого дїла не мали. Юдка Розенгек був пострахом для цїлого повіта, бо де его нога стала, там звичайно наступали процеси, крайна нужда й знищене всего. Роззухвалений Юдка Розенгек навіть при розправі карній відповідав або іронїчно або з цинїзмом. Тож присяжні судї майже одноголосно потвердили вину Юдки Розенгека, а трибунал засудив Юдку Розенгека на 4 і пів року тяжкої вязниці і відповідну кару грошеву. Розенгек приймив засуд. Трех спільників засудив трибунал за фальшиві сьвідоцтва на кару по кілька місяців вязниці.

Нове численє часу. Американцї прийшли на нову гадку: поправити теперішне числене часу, а анґлїйска праса підперає їх як найприхильнїйше. Після того пляну подїлено би рік на тринайцять місяцїв, з котрих перші дванайцять мали би по 28 днїв, а послїдний місяць в звичайнім роцї 29, а в переходовім 30 днїв. Найбільша користь з того нового численя була би та, що кождий день в тижни припадав би на певний день в місяци. І так пр. як би день 1-го січня припав на понедїлок, то день 1, 8, 15 і 22-го кождого місяця припадав би на понедїлок. Американцї устроюють тепер віча, на котрих обговорюють сю справу; а на слїдуючій сьвітовій виставі в Парижи хочуть враз з Анґлїйцями скликати міжнародний конґрес для порішеня сеї справи.

Буджет на 1897. Віденьскі часописи пишуть, що в кількох мінїстерствах вже виготовлений буджет на 1897 р. і переданий мінїстерству фінансів. В прочих мінїстерствах докінчують вже працї над буджетом і надїють ся, що вже сими днями будуть готові, так що мінїстерство зможе в вересни предложити радї державній буджет на 1897 р.

Проміні Рентґена а піяньство. Відома вже річ, що полїпшеня у фотоґрафованю непрозорих річий і тїл допроваджено так далеко, що на фотоґрафії можна бачити не тілько кости, але і внутрішні орґани чоловіка. Тепер можна вже фотоґрафувати серце, легкі, жолудок, студіовати їх роботу і недуги. Отже одно льондоньске товариство тверезости впало на гадку ужити промінїв Рентґена в борбі з піяньством. Розходить ся лише о те, намовити піяків, аби дали ся фотоґрафувати новим апаратом; тодї побачуть они докладно пагубні наслїдки піяньства і спустошеня, які наробив алькоголь в їх орґанїзмі. Товариство не сумнїває ся о уморальняючих наслїдках таких досьвідів.

Многонадійний ученик. Сими днями лучила ся в Земунї на Угорщинї така істория, що викликала велике обурене в тамошних кругах. В реальній школї в Земунї е професором математики в IV-ій клясї Шак. Той жадав від своїх учеників, щоби они справдї вміли математику, а коли ученик Милосович не відповідав сему жаданю, то й дістав при клясифікациї злу ноту. Милосович рішив ся пімститись на своїм учителю, і коли Шак викладав в клясї математику, стрілив ученик до свого учителя кілька разів з револьвера, але не поцїлившп его, обернув револьвер і ручкою ранив Шака на голові. Многонадїйного ученика арештовано.

ВІДОЗВА.

Дотеперішні рускі товариства академичні мали за задачу подавати своїм членам головно моральну підмогу: плекати жите товариске та удержувати бібліотеку і читальню. Удїляти материяльної підмоги не мали они на метї — а то прямо тому, що на львівскім унїверситетї істнує товариство „Братня поміч слухачів львівского унїверситету“, що має виключно задачу увзглядняти материяльні потреби академиків. А треба признати, що до сего року товариство се не знало ріжниць національних, як справдї годить ся інституциї з так високо гуманїтарними цїлями, і Русини знаходили там все потрібну поміч.

Та тепер настали иньші часи.

Стероризовані і зневажені недавно верховодячою польскою більшостию, Русини мусїли виступити із сего товариства — бо-ж годї було жадати від патріотичної молодїжи, щоби за цїну, хоч би і щедрих запомог, запродувала свої переконаня і ідеали.

Тепер почуваєсь наше товариство „Академична Громада“ до того сьвятого обовязку заступити вповнї руско-українській академичній молодїжи се гуманїтарне товариство, з котрого виступити наказували їй патріотизм і почуте чести. Мусимо отже заложити у своїм товаристві відповідний фонд грошевий на пожички безповоротні і безпроцентові.

Та власними силами заложити такий фонд ми не в силї. Ми можемо причинятись до того лиш посередною дорогою — уряджуванем на сю цїль вечерків, концертів і т. п. Розуміє ся, наше товариство не занедбає сего і зробить все, що лиш буде в его силї. Але сего всего ще за мало — тому ми звертаємось отсим до всїх Русинів з просьбою о ласкаве надсиланє жертв грошевих на здвиженє такого фонду запомогового для убогої нашої академичної молодїжи.

Ми нїколи до тепер не наприкрялись нашій публицї — ми не звикли також просити для себе нїякої ласки; але нинї ми до того змушені і думаєм, що при нинїшних обставинах маємо до сего повне право.

Тож звертаємось в першій мірі до старших Русинів-патріотів! Ми вповнї сьвідомі сего, що в нинїшні тяжкі часи ми отсим додаєм Вам нової журби, нового тягару — але ми отверто признаєм ся, що на вас найбільшу покладаєм надїю! Таж яка молодїж, така і будучність народу — таж нам суджено колись заняти Ваші місця в рядах борців за долю і волю народу. Не дайте-ж нам упасти духом і серцем, не дайте попасти в апатию і зневіру у власні сили, поможіть видержати в тій борбі, піднятій з таким молодечим жаром і одушевленем. Таж кожда хоч би і найменьша лепта, яку кинете на сю благородну цїль, се поміч в борбі о жите і буте, яку даєте власним своїм наслїдникам!

Відтак звертаємось до всїх руско-народних товариств і інституций, з просьбою о безпосереднє або посереднє підпиранє зачатого нами дїла — таж годить ся спомочи в потребі сю молодїж, що тими товариствами так все живо інтересує ся, годить ся спомочи в часї студий сю молодїж, що по укінченю тихже посьвятить цїле своє жите для добра народу і розвою его институций!

Правда, що в нинїшну пору на порядку дневнім всякі відозви — однак маємо повну надїю, що сей наш поклик не прогомонить так безслїдно по нашій Руси-Українї; надїємо ся, що найдуть ся патріоти і інституциї,

---

Впрочім ми розстали ся справдї погано. Він прогнївав ся очивидно на віки, а я не виджу анї найменьшої причини корити ся перед ним. Тепер я не могла инакше поступити собі. Може поступлю колись инакше, колись, як в менї замовкне „жадоба краси“ а „змисл для дїйсносси“ прокине ся. Поки-що тїшу ся кождим гарним соняшним днем.

VII.

Змовчу про той час, в котрім мимо розваги сумувала я задля розлуки з Орядином; змовчу і про той час, в котрім відослала Льорденови лист відмовний і вижидала відповіди. Се не була маловажна річ і вимагала богато сили. Тїтка не знала нїчого о всїм, взагалї з домашних не знав нїхто нїчого. Крадькома пакувала я свої річи і книжки і ждала нервово тої хвилї, коли — настане буря. І діждала ся еї; замісць листу приїхав Льорден сам. Відбули ся сцени і сварнї, котрих не забуду нїколи.

Льорден іґнорував мене зовсїм, і аж щось в годину по его приїздї, і по якійсь тайній конференциї між тїткою, вуйком і ним, покликала мене тїтка до своеї комнати, де находили ся всї, а навіть Лена. З ледяним спокоєм і не глянувши на мене, заявила менї тїтка, що я „сотворіне гідне знищеня“ і спитала опісля, що я вчинила, і що, вчинивши отсе, тепер властиво думаю.

„Нї, оно було би інтереснїйше довідати ся, по що дала слово?“ відозвав ся Льорден дрожачими устами і глянув гнївними очима. „Чи не тому припадком, щоби грати також інтересну ролю, коли мене не було? Ге?“

„Мене приневолили до того поступку обставини!“ відповіла я спокійно, не зважаючи на его обиджаючий тон.

„Що, обставини?“ загомонїла тїтка. „Се значить иньшими словами, що я тебе силувала? Ха-ха-ха! Гляньте на ню, мої кохані; переконайте ся самі, чи правдолюбні так виглядають! Говори, не спускай очий, ми переглянули уже всї твої махінациї!“

„Пригадайте собі, тїтко, той вечер, той для мене тяжкий незабутний вечер!“ сказала я і відвернула від неї погляд. Скілько я вже через неї і натерпіла ся, однак корити еї при чужім чоловіцї я нїяким чином не могла.

„Бачиш?!“ кликнула з лихою усьмішкою, „що ти і сама не знаєш, що говориш! Невдячнице ти! Нїколи, і до послїдної хвилини не хотїла ти розуміти, що я для тебе чинила. Тепер переконую ся, що вигодувала собі змию!“

„Не гнївайте ся, поважана панї,“ успокоював Льорден, „не гнївайте ся! Чи се варто? І задля кого? Я — продовжав з їдким усьміхом — дуже а дуже рад, що цїла отся справа повернула ся в иньший бік. Хто знає, що було би ще скоїло ся за кулїсами, коли дещо змінило ся в житю других людий! Я завсїгди побоював ся, особливо довідавшись...“

„Чи маєте ще менї що сказати, тїтко?“ перебила я єму різко, відвертаючись від него зневажливо.

„Чи не маю!“ відказала глумливо. „Я позволю собі моє перше питанє повторити, а то: що ти тепер собі думаєш? Що гадаєш з собою чинити?“ Она дивила ся на мене многозначучим поглядом, а я зрозуміла еї. Я не мала в еї домі, як се вже і від давна знала, тепер нїчого шукати.

„Ще нинї вечером вийду з вуйкового дому!“ заявила я. „Через завтра остану ся у панни Мариї, а позавтра поїду до своеї нової пристани, т. є. до Ч. Там приняла я місце товаришки в одної дуже поважної дами, вдовицї по лїкари. Менї остає ся тепер лише подякувати за все добро вуйкови і вам, тїтко, та забрати ся до нового житя. Дальших обовязків не маєте супроти мене.“

Менї здає ся, що коли-б земля була перед ними розступила ся, не були би тим так налякали ся, як моїми словами. Тїтчине лице мов задеревіло, а довкола уст блукав безмисний усьміх.

„Отже так уладила собі жите! Ха-ха! се не зла ідея і не без романтизму — не правда-ж, Мілечку? Ти здивував ся? Я зовсїм нї, я такої епохи сподївала ся давно, а в остатнім часї навіть перечувала вже щось подібне, іменно коли зачула, що деякі особи рішили ся зложити раз іспити... Впрочім менї здає ся, що до сего ідеальоґічного рішеня мусимо дати свій дозвіл, не так?“

(Дальше буде.)

що охотно прийдуть нам в поміч — а ми складаємо сьвятий обіт, що добивши ся становиска сплатимо сей довг із стократною лихвою нашому зневоленому народови!

Усякі жертви просим присилати ласкаво впрост до товариства (ринок ч. 10).

У Львові, дня 23-го червня 1896.

За Видїл товариства: „Академична Громада“:

Іван Раковский, голова. *Юлїян Дроздовский*, писар.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 26-го червня 1896 року.

Відень. Цїсар принимав сегодня зраня на півгодинній авдиенциї президента найвисшого рахункового двору Пленера, о 11-ій год. кардинала Аґлїярдіого, а пів години пізнїйше папского післанця Льокателї. В полудне приняв цїсар перского амбасадора Нерім Кана, котрий передав свій потверджаючий декрет.

Лїнц. В карнім заведеню в Ґарстен вибухли розрухи. Туди пішли дві компанії стрільцїв.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	$5^{\underline{10}}$		$6^{\underline{55}}$	$9^{\underline{30}}$	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	$9^{\underline{55}}$	.	.	$6^{\underline{13}}$	7^{28}	$2^{\underline{01}}$		
З Підволочиск	2^{30}	$10^{\underline{05}}$	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	$9^{\underline{50}}$	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	$12^{\underline{10}}$	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	$10^{\underline{10}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	$8^{\underline{45}}$	.	.	.		

Відходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{40}}$	9^{55}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{30}	$10^{\underline{45}}$		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	$11^{\underline{12}}$		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{25}	2^{45}	$10^{\underline{15}}$		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{22}}$	9^{35}	$7^{\underline{22}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{05}}$			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.